

ВІДЗИВ

офіційного опонента
кандидата педагогічних наук, викладача кафедри
технологічної та професійної освіти Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д.Ушинського» О.П.Савчук
на дисертацію Поселецької Катерини Андріївни
“Підготовка майбутніх учителів філологічних спеціальностей до
професійної самореалізації”, подану на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук за спеціальністю
13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Сучасний розвиток вищої освіти в Україні спрямований на вдосконалення шляхів підготовки висококваліфікованих фахівців. Одним із аспектів модернізації освітньої галузі є проблема підготовки учителів до професійної самореалізації, що обумовлена входженням спеціалістів у ринок праці з міцно сформованими потребами у постійному професійному саморозвитку, самовдосконаленні та самореалізації.

Особливого значення набуває підготовка майбутніх учителів філологічних спеціальностей, оскільки саме ці фахівці мають здобути високий рівень загальної культури та ерудиції, ґрунтовну загальнокультурну, предметну, психолого-педагогічну, методичну підготовку, володіти гуманістичною позицією, філологічним і психолого-педагогічним мисленням, інформаційною і дослідницькою культурою, бути універсально освіченими, ерудованими, творчими майстрами-комунікаторами. Тому актуальність дослідження, проведеного Поселецькою К.А., є незаперечною.

Проблема підготовки майбутніх учителів саме філологічних спеціальностей до професійної самореалізації не у повній мірі вивчена в сучасній педагогічній науці та потребує пошуку нових шляхів організації навчально-виховного процесу вищих педагогічних навчальних закладів.

Відповідно до обраної теми дисертантка чітко визначила об'єкт, предмет, мету і гіпотезу дослідження.

Дисертанткою проаналізовано велику кількість навчально-методичної та наукової літератури і зроблено ґрунтовні висновки про стан розробленості досліджуваної проблеми. Автором уточнено сутність поняття “професійна самореалізація майбутніх учителів філологічних спеціальностей” як поетапне професійне становлення на основі оптимального співвідношення позитивної мотивації педагогічної діяльності, визначеності акмеологічних пріоритетів та продуктивного залучення до практичної діяльності.

Матеріали дисертаційної роботи в достатній кількості було оприлюднено на методологічних і методичних семінарах, міжнародних, всеукраїнських та регіональних науково-практичних конференціях. Проведений аналіз дає підстави розглядати дисертацію Поселецької Катерини Андріївни як самостійний, завершений, цілісний доробок з важливої для вітчизняної освіти проблеми.

Наукова новизна визначається тим, що обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови підготовки майбутніх учителів філологічних спеціальностей до професійної самореалізації (забезпечення готовності до професійної самореалізації майбутніх учителів філологічних спеціальностей на основі усвідомлення перспектив кар’єрного зростання; актуалізація акмеологічної складової фахової підготовки майбутніх філологів; поетапне залучення майбутніх філологів до практично-орієнтованої діяльності в процесі педагогічної практики); розроблено й обґрунтовано модель формування готовності майбутніх філологів до професійної самореалізації, що містить цільовий, організаційно-технологічний та результативний етапи; визначено компоненти (мотиваційний, емоційний, діяльнісний), розроблено критерії (мотиваційно-ціннісний, емоційно-вольовий, креативно-діяльнісний) та схарактеризовано рівні сформованості (базовий, достатній, високий) досліджуваної готовності.

Для розв’язання поставлених завдань дослідження, досягнення мети використано комплекс відповідних дослідницьких методів дослідження.

Дисертаційна робота є складовою комплексної теми кафедри педагогіки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського “Теоретико-методологічні основи педагогічної підготовки майбутніх учителів”.

Педагогічний експеримент, який було проведено дисертанткою, встановив позитивну динаміку сформованості рівнів готовності майбутніх учителів філологічних спеціальностей до професійної самореалізації при дотриманні визначених педагогічних умов.

Цінним є те, що реалізація моделі відбувалася шляхом використання авторської програми групових корекційних занять, системи групових занять “Я – майбутній професіонал”, розширення програми педагогічної практики різнорівневими завданнями: підготовка педагогічних етюдів; конкурсів педагогічних буклетів; оформлення тематичних папок; захист творчих проєктів, використання диференційованих завдань із професійно значущих якостей за матеріалами книги “Прекрасні 11” Р.Кларка.

Структура дисертації продумана й логічно вибудована. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків.

Матеріали дисертації можуть бути використані в процесі викладання дисциплін професійно-практичної підготовки майбутніх філологів; практиці роботи учителів-філологів у загальноосвітніх навчальних закладах різного типу, системи післядипломної освіти педагогічних працівників.

Результати дослідження висвітлено в 14 публікаціях: 6 статей у фахових виданнях України, 2 – у закордонних виданнях, 6 – у матеріалах конференцій.

Автореферат відповідає тексту дисертаційної роботи, в ньому висвітлені всі складові роботи.

Таким чином, можна вважати, що поставлені в дослідженні завдання виконано.

Підкреслюючи значущість та високий науково-теоретичний рівень дослідження Катерини Андріївни висловимо деякі зауваження та побажання:

1. З нашої точки зору, бажано було б у Розділі 1, п.1.1 (с.38) спочатку розглянути специфіку підготовки майбутнього учителя філологічних спеціальностей, а вже потім давати визначення “професійна самореалізація майбутніх учителів філологічних спеціальностей”.

2. Чіткого обґрунтування потребує “міждисциплінарний підхід”, про який авторка згадує у п.1.1. на с.33.

3. На с.193 (Табл.3.8) дослідниця аналізує рівні сформованості готовності до професійної самореалізації. Виникає суперечність – професійна самореалізація формувалась чи майбутніх філологів готували до цієї діяльності?

4. На наш погляд, потребує уточнення друга педагогічна умова – “Актуалізація акмеологічної складової фахової підготовки майбутніх учителів філологічних спеціальностей”, де у п.2.2. на сс.94-112, розглядається акмеологічна складова педагога. Чи є різниця у такій підготовці? Якщо так – то яка?

5. Не доречним є упущення назв Таблиць 3.6 та 3.7 на сс.192-193.

6. Представлені у роботі Рис. 3.1 та 3.2. (с.194) є неточними та не відображають результатів проведеного дослідження у відсотках.

7. Робота тільки виграла, якщо б особистісні і професійні риси майбутнього учителя філологічних спеціальностей було представлено відповідно освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця зазначеного профілю.

8. Робота має деякі стилістичні огріхи: сс.40, 74, 76, 114, 153, 164, 174, 180, 181 тощо.

Водночас, зазначені зауваження не знижують загальної теоретичної та практичної цінності проведеного дослідження.

У дисертаційній роботі чітко структуровані розділи, результати основних положень дисертації повністю висвітлено у публікаціях. Виклад матеріалу дослідження термінологічно насичений. Загальні висновки сформульовані чітко

і переконливо, вони базуються на результатах дослідження і відбивають його суть.

Отже, можна зробити висновок, що дисертація Поселецької Катерини Андріївни “Підготовка майбутніх учителів філологічних спеціальностей до професійної самореалізації” є завершеною науковою працею, що має теоретичне й практичне значення для теорії і методики професійної освіти і відповідає паспорту спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, профілю спеціалізованої вченої ради Д 05.053.01, вимогам п. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567. Поселецька Катерина Андріївна заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,

викладач кафедри технологічної та професійної освіти

Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

 О.П.Савчук

